

Nebraska Medicaid Home and Community- Based Services (HCBS)

Aged and Disabled (AD) Waiver

တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ် အလံာ်န့ၣ်ကျဲလၢအချ့

လံာ်န့ၣ်ကျဲလၢအချ့ မ့ၢ် တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်ဆူတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ်တခါဒီး တၢ်စူးကါအီၤ သုလၢ ကဆၢတၢ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤမနုၤတဖၣ်လၢကဆိကမိၣ်ထံအီၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. နတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤပုၤပၤဆုၢတၢ်မူဒါခိၣ် ကတံၢ်န့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ် လၢတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးအါအပူၤဒီး ကတၢ်ပီၣ် ပုၤဟ့ၣ်လီၤ တၢ်မၤစၢၤ တၢ်ရ့ၤထၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ်လၢတၢ်မၤန့ၢ်အီၤသ့တဖၣ်သန့အသးလၢနတၢ်လိၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပံၣ်ဖျိၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ်တၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်အလိၣ်ကအိၣ်လၢ ကလူၤပိၣ်ထွဲ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲတၢ်ဘျၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

2022

NEBRASKA

Good Life. Great Mission.

DEPT. OF HEALTH AND HUMAN SERVICES

ADULT DAY HEALTH(ပုၤဒိၣ်တၢ်ခိၣ်ပုၤအမ့ၢ်န့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့)

Adult Day Health ပၣ်ဃုာ်တၢ်ရူၤလိာ်မၤသကိးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤတဖၣ်, တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ, တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤ ဆိၣ်ထွဲတဖၣ်, တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တဖၣ်, ဒီး တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ်လၢ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ် လၢ တၢ်ဆီလီၤပာ်လီၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပျဲအိၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကလိၣ်ဘၣ် တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအံၤ ဖဲနအိၣ်ဒီး နီၢ်ခိၣ်, သးတၢ်တူၢ်ဘၣ်, မ့တမ့ၢ် သးအတၢ်သ့ၣ်ညါပလၢတၢ်တဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါ တဖၣ်အခါ န့ၣ်လီၤ.

နကြးဝဲဘၣ်ဝဲသ့ဖဲနသးအိၣ် 18 န့ၣ် မ့တမ့ၢ် အဖီခိၣ် (19 န့ၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးတနီၤနီၤအပူၤ) ဒီး လိၣ်ဘၣ် တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤ, တၢ်ဆိၣ်ထွဲ, ဒီး တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲလၢတၢ်ဆီလီၤပာ်လီၤအိၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်လၢ ကမၤစၢၤ နၢဒီးနတၢ်လိၣ်ဘၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒိဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မိဟ့ၣ်ကမိအသးန့ၣ်လီၤ.

ASSISTED LIVING (တၢ်အိၣ်မူလၢဘၣ်တၢ်မၤစၢၤအိၣ်)

Assisted Living ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်အိၣ်ကဒု, တၢ်အိၣ်တၢ်အိ, ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအဂၤတဖၣ်, ဒိသိး တၢ်မၤစၢၤတၢ် ဒီး နီၢ်ကစၢ်တဂၤတၢ်ကဟ့ၣ်ကယာ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤတဖၣ်, ကိးနံၤဒဲးတၢ်အိၣ်မူအတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤတဖၣ်(ADL), ကိးနံၤဒဲး တၢ်အိၣ်မူတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤလၢအကဲဘျး(IADL), ဒီး တၢ်ကတီၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်မူ လၢတၢ်မၤစၢၤ အိၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်တၢ်ပျဲအိၣ်အခွဲးခီဖျါ ကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီး ဘၣ်တၢ်ဖိၣ်ဃံး တၢ်သိၣ် တၢ်သီဒီဖျါ Medicaid and Long Term Care (MLTC) န့ၣ်လီၤ. နဟ့ၣ်ဒဲးဒီး တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အပူၤဒီး တၢ်အဘူးအလဲလၢ ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်သကိးအိၣ်ဒီး Medicaid တမံဂ့ၤတမံဂ့ၤလၢအဘၣ်ထွဲန့ၣ်လီၤ.

ASSISTIVE TECHNOLOGY (စဲးဖီကဟ့ၣ်ပီညါလၢအမၤစၢၤတၢ်)

Assistive Technology ပၣ်ဃုာ် တၢ်ပူၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ဒီးငါတၢ်ဖိတၢ်လံၤ, စဲးဖီကဟ့ၣ်ပီလိတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဖိတၢ်လံၤတၢ်မၤစၢၤအကျိၢ်အကျဲတဖၣ်လၢကမၤအိၣ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ် ကရဲၣ်သဲကတီၢ် နတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ ကမၤ ကိးနံၤဒဲးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤတဖၣ်လၢအညီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအံၤပၣ်ဃုာ် တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အဒိ, တၢ်မၤဘၣ်လိာ်ဖိးဒု, တၢ်မၤဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါ, ဒီး တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်စဲးဖီကဟ့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ, စ့ၢ်ကိးဒီး တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤလဲ မ့တမ့ၢ် စဲးဖီကဟ့ၣ်ပီညါ တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢကစူးကါစဲးဖီကဟ့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤအံၤပၣ်ဃုာ်စ့ၢ်ကိး တၢ်သမံသမိးတခါလၢကဟံၣ်ဖျါထီၣ် စဲးဖီကဟ့ၣ်ပီညါလၢအမၤစၢၤဆိၣ်ထွဲတၢ်အကလုာ်လၢ နလိၣ်ဘၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

CHORE (ဟံၣ်ဃုာ်ဆုၣ်မ့ၢ်ဂီၤတၢ်မၤ)

ဟံၣ်ဃုာ်ဆုၣ်မ့ၢ်ဂီၤတၢ်မၤ မၤစၢၤနၢလၢကရဲၣ်သဲကတီၢ်နတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီး တၢ်ပူၤပျဲဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢ နနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအဟံၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဃုာ်ဆုၣ်မ့ၢ်ဂီၤတၢ်မၤ ကဲထီၣ်အသးအဘျီၣ်ဒီး တံၤသကိးန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဃုာ်ဆုၣ်မ့ၢ်ဂီၤတၢ်မၤ ပၣ်ဃုာ် တၢ်ကွၢ်ထွဲဟံၣ်ဃုာ်ဃီတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤတဖၣ်ဒိသိး တၢ်မၤကဆုၣ်ကဆီတၢ်လၢ ဟံၣ်အပူၤဒီး တၢ်ကွၢ်ထွဲဟံၣ်ဃုာ်ဃီတၢ်ဖိတၢ်လံၤ, တၢ်ပိးတၢ်လိတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ဃုာ်ဃီတၢ်ကယၢပိးလိ; တၢ်ဘျီ ပဲကြိဖိတဖၣ်, နီၣ်ဘျးသဒါတဖၣ်, ဃီသ့တဖၣ်, ဟံၣ်ဃုာ်ဃီတၢ်ကယၢပိးလိ ဒီး ဟံၣ်ဃုာ်ဃီတၢ်ဖိတၢ်လံၤ; ဒီး တၢ်ဘျီ ဂ့ၤထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်မိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘျီဂ့ၤထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်မိခိၣ်ပၣ်ဃုာ် တၢ်သုးကွံာ် မူခိၣ်ဖိဒီး ထံခုၣ်ကိၣ်လိၣ်, တၢ်ပာ်နီၣ်, တၢ်ကွးတၢ်ဒီးကြါ, တၢ်သုးကွံာ်တၢ်ကမ့ၢ်ဒါ (ဆုတၢ်ဟဲဟံးန့ၢ်တၢ်ကမ့ၢ်အလီၢ်), တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤ တၢ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤမၤဟးဂီၤ, ဒီး တၢ်မၤဖျိထံယွၤလီၤအလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

COMPANION (တံလဲသကီး)

Companion မှာဝဲလာပုဒ်တုဒ်တုဒ်ပုဒ်အသးအိၣ် 18 နံၣ်ဒီးအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲပၣ်ဃုာ် တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ် ဒီး တၢ်ရူလိၣ်မၤသကီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲတဖၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢနဟံၣ်အပူၤဒီး ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ပုၤတၢ်တၢ်ဆိၣ်လီၤ ပၣ်လီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအံၤပၣ်ဃုာ် တၢ်ကွၢ်ထွဲဟံၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်လၢအဖုံ, တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကွဲး စရိတဖၣ်, တၢ်မၤစုထံးခိၣ်ထံး အတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤ, တၢ်လဲၤပူၤ တၢ်လၢအလိၣ်အိၣ်သပူၤကတၢၢ်, တၢ်ကတဲာ်ကတီၢ် တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ, ဒီး တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကဟုကယၢ်လီၤဆီလၢဖိသၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်တသ့တဘၣ်တဖၣ်အဂီၢ်

တၢ်ကဟုကယၢ်လီၤဆီလၢဖိသၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်တသ့တဘၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဟုကယၢ် လီၤဆီ လၢ ဖိသၣ်မ့တမ့ၢ်သးစၢ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်တသ့တဘၣ်တဖၣ်လၢအသးအိၣ် 18 နံၣ်အဖိလၢ န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ် တၢ်ကဟုကယၢ်အံၤတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤ ဒ်သိးပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်(တဖၣ်) မၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤသ့ မ့တမ့ၢ် ဟံးန့ၢ် တၢ်မၤလိ မၤဒီးလၢကမၤစၢၤဟံၣ်ဃီအကျိၣ်စုဟဲန့ၣ်အဂီၢ်အဘါ (ဒ်သိးတၢ်မၤန့ၢ် ဒ်ကရံၣ်) န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကဟုကယၢ်အံၤတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢ ဖိသၣ်အဟံၣ် မ့တမ့ၢ် လၢ တၢ်ဆီလီၤပၣ်လီၤလၢ ဘၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤ ဟ့ၣ်ခွဲးခီဖျိ DHHS န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအံၤ တနံၣ်န့ၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်အါန့ၢ် ခံန့ၣ်ရံၣ် ကိးနွံဒီး ဒီး တၢ်ထီၣ်ဃုာ် အပူၤန့ၣ် တနံၣ်န့ၣ်ကဘၣ်စ့ၤန့ၢ်ဒီး 12 နံၣ်ရံၣ်လီၤ.

HOME AGAIN

Home Again ဆိၣ်ထွဲ ပုၤအိၣ်ဆိးလၢ တၢ်ကဟုကယၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်လၢကသးဃီဆူ တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး အလီၤလၢတအိၣ်သန့ၤအသးလၢပုၤအဂၢၢ်အါထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကကြးဝဲဘၣ်ဝဲဖဲ အသးအိၣ် 18 နံၣ်အဖိခိၣ်ဒီး ပုၤအိၣ်ဆိးလၢ တၢ်ကဟုကယၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အခဲအံၤလၢ အတၢ်ကဟုကယၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အဘူးအလဲခီဖျိ Medicaid အစုၤကတၢၢ် သၢလၢဝဲလဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤပၣ်ဃုာ် တၢ်ဆီလီၤပၣ်လီၤထဲတဘျီဖိအဘူးအလဲတဖၣ်လၢကသးဃီဆူ တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး လီၤလၢအဘၣ်ဃးထဲပုၤတဂၢၤဖိ, လၢနအိၣ်ဒီးမ့ဒါလၢနနီၢ်ကစၢ်ဒိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးတၢ်ဘူးတၢ်လဲ တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီး တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤလၢဘၣ်တၢ်ကျိၣ်ဘၢအီၤတဖၣ် ပၣ်ဃုာ် ဟံၣ်အပီးလီ အလိၣ်အိၣ်သပူၤကတၢၢ်, တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ပၣ်လီၤဆီစုလၢ တၢ်ငါအိၣ်ဟံၣ်အဂီၢ်, တၢ်ဆီလီၤပၣ်လီၤတၢ် အဘူးအလဲတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ပၣ်လီၤဆီစုတဖၣ်လၢ ကံသဝဲ, လီမ့ၣ်အူ, ထံအလဲဂီၢ်, ဒီး တၢ်မၤဘၣ်လိာ် တၢ်လၢတၢ်စူးကါအီၤသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

HOME AND VEHICLE MODIFICATIONS (တၢ်ဘျီဂ့ၤထီၣ်ဟံၣ်ဒီးသိလ့ၣ်)

Home and Vehicle Modifications မ့ၢ် နီၢ်ခိအကွၢ်အဂီၢ်တၢ်ဆီတလဲတဖၣ်လၢတၢ်မၤအီၤဆူ တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး လီၤလၢဘၣ်ဃးဒီးပုၤတဂၢၤ, သိလ့ၣ်, မ့တမ့ၢ် သိလ့ၣ် Van လၢ ကမၤပုၤ နတၢ်လိၣ်ဘၣ် လီၤဆီတဖၣ် မ့တမ့ၢ် မၤဂ့ၤထီၣ်နတၢ်သ့ဖဲသ့မၤတၢ်န့ၣ်လီၤ.

HOME-DELIVERED MEALS (တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢတၢ်ဆူဆူဟံၣ်တဖၣ်)

တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢတၢ်ဆူဆူဟံၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဆူဆူနဟံၣ်, လၢအစူးကါ တၢ်ပီးတၢ်လီဒီး တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢ အကဆိ, ကတီၢ်ဃာ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤအတၢ်ကီၢ်တၢ်ခုၣ်လၢအကြး, ဒီး ပၣ်ဃုာ် ကိးန့ၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂီၢ်န့ၢ်ဘါ အတၢ်လိၣ်ဘၣ်အစုၤကတၢၢ်သပူၤတပူၤပုၤဒိၣ်တုဒ်တုဒ်ပုၤတဖၣ်အဂီၢ်, လၢအစူးကါတၢ်အိၣ်အါမံၤလၢ တနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢ တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢတၢ်ဆူဆူဟံၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ဖဲနကတဲာ်ကတီၢ်နနီၢ်ကစၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤတဖၣ်တသ့ဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်သဘျူတၢ်သ့ဖံးသ့မၤတဖၣ်

တၢ်မၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်သဘျူတၢ်သ့ဖံးသ့မၤတဖၣ် သိၣ်လိာ်ကိးန့ၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်မူအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ (ADL)တဖၣ်, ကိးန့ၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်မူ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ အကဲဘျူး(IADL)တဖၣ်, ဒီး တၢ်ပၤဆှၢ ရဲၣ်ကျဲၤဟံၣ်ဃီလၢကမၤအိၣ်ထီၣ် တၢ်အိၣ်သဘျူန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢ နဟံၣ်ဒီး ပုၤတၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအံၤပၣ်ဃုာ်တၢ်သိၣ်လိာ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤဒ်သိး တၢ်လုာ်ထံ, တၢ်ကူသိးဆူကၤ, တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်, တၢ်လဲၤတၢ်ဟးလီၤ, တၢ်သးနီၤဒီး, တၢ်ကျိၣ်ထွဲဟ့ၣ်, တၢ်မၤကဆၣ်ကဆိတၢ်, တၢ်စူးကၤတၢ်ဝံစိၣ်တီဆှၢ, တၢ်ပၤဆှၢရဲၣ်ကျဲၤကျိၣ်စ့, ဒီး တၢ်လဲၤပုၤတၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဝံစိၣ်တီဆှၢတၢ်လၢတမ့ၢ်ကသံၣ်ကသီ

တၢ်ဝံစိၣ်တီဆှၢတၢ်လၢတမ့ၢ်ကသံၣ်ကသီဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဝံစိၣ်တီဆှၢဆူဒီးလၢ ပုၤတၢ်ဂံၢ်ဒိၣ်ထံးတဖၣ်လၢ ကမၤစၢၤ နအိၣ်မူဆူညါဖဲနဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.

PERSONAL CARE (နီၢ်တဂၤတၢ်ကဟုကယၢ်)

နီၢ်တဂၤတၢ်ကဟုကယၢ်ပၣ်ဃုာ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ဟ့ၣ်ဒီး ကိးန့ၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်မူတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် (ADL) ဒီး တၢ်ဖံးတၢ်မၤဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တဖၣ်, ဒီး ပၣ်ဃုာ်ကိးန့ၣ်ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ အကဲဘျူး(IADL) တဖၣ် သ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢနဟံၣ်ဒီးပုၤတၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအံၤမၤစၢၤနမၤကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်လၢနညီၣ်နီၤမၤလၢနနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲမ့ၢ်လၢနတအိၣ်ဒီးတၢ် တသ့တဘၣ်တမံၤမဲၤန့ၣ်လီၤ.

နီၢ်တဂၤဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ခိဆၢအကျိၣ်အကျဲ(PERS)

PERS မ့ၢ် အံၤလဲၤထီၣ်န့ၣ်ဒီးဖိကဟ့ၣ်ပီးလိာ်တခါလၢတၢ်စူးကၤအီၤလၢ ကမၤစၢၤနဆဲးကျိး ပုၤတဂၤဂၤလၢ ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အကျိၣ်အကျဲအံၤဘၣ်တၢ်ဒုးစဲဘူးအီၤဆူနလီၤတံစိၣ်ဒီး ဘိးဘၣ်သ့ညါပုၤလၢ ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်နီၣ်အီၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် ကိး ဝဲလီၤဖဲနဆိၣ်တၢ်စံၢ်လီၤအလီၤအခါန့ၣ်လီၤ.

RESPITE (တၢ်အိၣ်ဘျးတစိၣ်ဖိ)

တၢ်အိၣ်ဘျးတစိၣ်ဖိမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤကတီၢ်ဖုၣ်လၢနစူးကၤအီၤသ့ဖဲနကွၢ်ထွဲလီၤနနီၢ်ကစၢ်အသး တသ့အခါ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဘျးတစိၣ်ဖိ မ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤတၢ်တစိၣ်ဖိဆူ ပုၤကွၢ်ထွဲညီၣ်နီၤတၢ်လၢအအိၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. နပုၤဟ့ၣ် လီၤတၢ်မၤစၢၤ မၤစၢၤနဒီး ကိးန့ၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်မူတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်, တၢ်အိၣ်ကတီၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, ဒီး တၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲသ့လီၤ.

လၢကန့ၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်ကျိၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ်အံၤအဂီၢ်, ဒီး ကသ့ညါ တၢ်မနုၤတခါလၢ နကြးဝဲဘၣ်ဝဲအဂီၢ်, ဆဲးကျိးနတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤပုၤပၤဆှၢတၢ်မ့ၢ်ဒါခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. နတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအီၤလၢ နတၢ်တိာ်ကျဲၤလၢတၢ်မၤအီၤလၢနီၢ်တဂၤအဂီၢ် တချုးပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢၤ တဖုဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤလၢ ကဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ် လၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.